

Okulöncesi Çocuklarına Değer Eğitimi Verirken Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri¹¹

Züleyha Yuvacı

Turgut Özal Üniversitesi, Ankara Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi Bölümü

Münire Şafak

Turgut Özal Üniversitesi, Ankara Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi Bölümü

Nurşen Şirin

Gonca Okulöncesi Eğitim Kurumları, Türkiye

Özet

Eğitim; insan davranışında bilgi, beceri, anlayış, tavır, karakter gibi önemli sayılan kişilik nitelikleri yönünden belli gelişimler sağlamak amacı ile yürütülen düzenli etkileşim sürecidir (Lickona, 1991). Bu süreç içerisinde çocuk gelişir ve bir birey olarak toplumda yerini alır. Bireyler, toplumsal değerlerle toplumları ileri götürebilirler. (Akbaş, 2004). Bundan dolayı öğrenilen değerlerin davranışlara aktarılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda özellikle erken çocukluk döneminde değer eğitimi vermek kadar davranışlarla yaşamda etkisinin (ya da neticesinin) görülmesi de önemlidir. Toplumun önemli bireylerini oluşturan çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek ve onlara insani değerler kazandırmak, birçok okulöncesi eğitim programının genel amaçlarından bir tanesidir. Dolayısıyla, çocuğun kendisine ve topluma yararlı olmasını öngören temel değerleri kazandırmak için programlarda gerekli eğitim doğrudan veya dolaylı olarak belirtilmektedir (İnan, Zeynep 2012).

Bu araştırmanın amacı okulöncesinde değer eğitimi verirken kullanılan Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemini uygulayan öğretmenlerin yöntemle ilgili düşüncelerini almaktır. Ayrıca bu yöntemin çocuklardaki etkisini hangi ölçme tekniklerini kullandıklarını incelemektir. Ankara ilinde Yenimahalle ilçesinde

¹¹ Bu makalenin bir kısmı INTERNATIONAL CONFERENCE ON INNOVATION AND CHALLENGES IN EDUCATION 2013 (CICE 2013) 26 - 28 April 2013 - Kütahya, Turkey'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

bulunan Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemini uygulayan on beş öğretmen bu araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formunda bulunan sorular önce beş öğretmene uygulanmış işlemeyen sorular tekrar değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin değerler çocukta yerleşmesi için bazı başlıkların önemli olduğunda hem fikir oldukları gözlemlenmiştir. Bunlar; ailenin verilen değerden haberdar olması ve katkısının olması, eğitimcinin bir ay boyunca seçilen değerler her gün uygulanması, özellikle soyut değerlerin yöntemde bulunan basamakları takip edilerek verilmesi şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmayı genel olarak değerlendirecek olursak; Davranış Geliştirme Merkezli Eğitim Yönteminin değer eğitimi verirken -özellikle soyut kavramlarda- olumlu sonuçlar verdiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler

Davranış, Değer, Eğitim

The Views of The Teachers Carrying Out the Behavioural Development Based Learning Method While Teaching the Values Education

Abstract

Education is a systematic and interactive process which is implemented with the aim of providing specific developments with respect to the important character properties as if acquisition of the knowledge, skills, behavior and the character in human behaviour. In this process the child development and takes his/her place in the society. Individuals take the societies further with the social values. Therefore, it is important the children to transfer the value they learned to the behaviour. In this sense, especially in the early childhood, to see the effects (or the outcomes) of the values education in the behaviour of the children in their life is as important as to implement the values education. To support the social and emotional development of the children being the important members of the society is one of the general objectives of many preschools education programs. Hence, to enable the child acquire the basic values which envisage him/her being beneficial to the society and to himself/herself, education needed in the program is implied directly and indirectly.

The aim of the study is to get the view of the teachers -about the method -implementing the behavioural development -based learning method while teaching the values education in preschool term. The population of the research included 15

teachers in Yenimahalle, Ankara implementing behavioural development-based learning method. In this paper, the interview method -one of the qualitative methods- was used so as to get data. At the end of the research, it is observed that the teachers agree that some topics are especially important so that a child could adopt the value. These are identified as; the family being aware of the taught the value and contributing to it, the teacher carrying out the the chosen value everyday during the month, being given especially discrete values by following the steps in the method. If we asses the research in general, it is observed that behavioural development-based learning method has positive important results in the values education especially in discrete concepts.

Keywords

Behavior, Value, Education

Giriş

Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve kazanılan deneyimlerinin daha sonraki yıllarda bireyin öğrenme ve akademik başarısı üzerinde önemli etkilerinin olduğunun anlaşılması 0-6 yaşlarını kapsayan okulöncesi dönemin önemi daha da artırmıştır (Kaya, 2002). Okul öncesi dönem, gelişimin hızlı olması ve bireyin hayatında kalıcı etkiler oluşturması açısından önem taşımaktadır (Gülay, 2009). Gelişimsel olarak bu denli hızlı geçen okulöncesi dönemi en iyi şekilde değerlendirmek gerekmektedir. Okulöncesi eğitim kurumları, bu dönemi değerlendirmek adına çocuğa eğitim imkânları sunmaktadır.

Eğitim; insan davranışında bilgi, beceri, anlayış, tavır, karakter gibi önemli sayılan kişilik nitelikleri yönünden belli gelişimler sağlamak amacı ile yürütülen düzenli etkileşim sürecidir (Lickona, 1991). Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi yani çocuklara istenilen davranışların, alışkanlıkların ve tutumların kazandırılması için uygun eğitim tekniklerinden yararlanılması gerekmektedir (Aral, Baran, 2000). Dolayısıyla çocukların bu dönemi yaşamsal deneyimler kazanarak geçirmesi oldukça önemlidir.

Bu deneyimler çeşitli eğitim yöntemlerinden esinlenerek şekillenmektedir. Örneğin proje tabanlı eğitim yönteminde; tasarıya dayalı ve süreç yönelimli yapısının gereği olarak öğrenme, öğrenenin zihinsel yapısının sürekli yeniden örgütlenmesi olarak uygulanmaktadır (Saracaloğlu, Özyılmaz, Yeşildere, 2006). Aşağıda çocuklara kazandırılacak davranışların kalıcı olması ve sosyal yaşama taşınmasını hedefleyen "Davranış Geliştirme Merkezli Eğitim" yönteminin aşamaları tanıtılmaktadır. Bu yöntem değer eğitimi başlıkları çerçevesinde uygulanmıştır. 07.03.2013 tarihinde Talim Terbiye Kurulunca onay almıştır.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi, öğrencilerde öğrenmeye istek uyandırmayı, bilgiyi içselleştirerek yaşantıya dönüştürmeyi, öğrenilen davranış öğelerini gözlemlemeyi, bu davranışları pekiştirme yolu ile destekleyerek kalıcı hale dönüştürmeyi amaçlayan bir yöntemdir.

Bu yöntem, kişisel gözlem dosyaları ve bireysel değerlendirmeleri esas almaktadır. Öğrencinin öğrendiği bilgi, beceri, tutumları sosyal yaşama aktararak öğrenen ve örnek olan misyonunu benimsemesini hedeflemektedir.

Bu doğrultuda Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme,

- Öğrenmeye ihtiyaç uyandıran,
- Davranış kazandırmayı amaçlayan,
- Bilincin yanında bilinçaltının öğretilerini önemseyen,
- Davranış tekrarları ile pekiştirmelerin yapıldığı,
- Sürecin sonuçtan daha çok önemsendiği,
- Ailenin ve öğreticilerin eğitime yaşamdan örneklerle katıldığı,
- Sosyal öğrenme yaşantıları ile zenginleştirilmiş,
- Akran eğitiminin önemsendiği,
- Bireysel öğrenmelerin değerlendirildiği,
- Öğrenmelerin yaşama aktarıldığı,
- Çocuğun kendi öğrenme kanalları (drama masal, hikâye sanat, fen deneyleri vb.) ile beslenerek gerçekleşen bir öğrenme yöntemidir.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi'nin Unsurları

- 1) Öğreten-öğrenen
- 2) Süreç odaklı öğrenme
- 3) Öğrenmenin sosyal yaşam içinde yer alması
- 4) Bireysel değerlendirme

Öğreten-Öğrenen: Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modeli'nde öğretmen özdeşim modeli olarak öğrenciye sunulmaktadır. Çocuklar öğretmeni gözlemekte ve model almaktadır. Çocuk, önceden bilmediği herhangi bir şeyi nasıl yapacağını bir modelin davranışlarını gözleyerek öğrenebilir (Gökçek, 2007). Öğrencilere özdeşim modeli olan öğretmenin öğrencilerle ilişkisinde sadece öğretici yönü değil; aynı zamanda kendini geliştiren, yeni davranışlar kazanan bir kimliğinin bulunması; öğrenme zevkini her an taşıma ve gelişime açık olması gibi sonuçlar doğurmaktadır. Davranış Geliştirme Merkezli öğrenme modelini uygulayan öğretmenler aynı zamanda çocuktan aileden ve sosyal çevreden öğrenen konumundadır. Öğretmenin de kendisine öğrenme hedefleri belirlemesi çok önemlidir. Bu şekilde öğretmenin öğrenme coşkusu öğrencileri motive etmektedir.

Süreç Odaklı Öğrenme: Süreç odaklı öğrenme, öğretmenin sürece ayıracağı vaktin ve emeğin önemini vurgulamaktadır. Sürece gösterilen özen sayesinde öğrenmenin daha kalıcı olarak gerçekleşeceği gerçeği göz önünde bulundurulmaktadır. Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modelinde, süreçlerin çeşitliliği zengin bir uyaran (kukla, drama, fen deneyleri, parmak oyunları vb.) kullanımı ve sürecin yeterince uzun tutulması kalıcı öğrenmelere neden olmaktadır. Çocuklar öğrenme, karar verme, işbirliği, sıralama, düzenleme, paylaşma,

başkalarının hakkına saygı gösterme, yardımlaşma gibi pek çok kural ve kavramı oyun sırasında farkına varmadan öğrenir ve benimser (Ayan, Dündar, 2009). Dolayısıyla Erken öğrenilmiş, kazanılmış olan davranışların kalıcı olma özelliği daha fazladır (Aydın, 2003).

Öğrenmenin Sosyal Yaşam İçinde Yer Alması: İnsan sosyal bir varlık olup öğrenmenin de en aktif olduğu yer onun sosyal çevresidir. Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modeli ile planlanan eğitimin faaliyetleri sosyal yaşamı (aile etkinlikleri, akran etkinlikleri, komşu etkinlikleri, akraba etkinlikleri vb.) içermelidir. Vygostky'e göre çocuklar konuşarak tartışarak, akranlarıyla beraberce çalışarak doğal ortamda ve öğretmenlerin yardımıyla öğrenirler (İnan, Zeynep 2012). "Öğrenme sınıfın duvarları arasına hapsedilemeyecek kadar değerlidir" prensibinden yola çıkılarak öğrenmenin bir kişinin belleğinin zenginleşmesinin yanında davranışlara aksetmesi ve rol model oluşumu ile bütün sosyal hayata mal olması amaçlanmaktadır. Bireyin kendi değişimini sosyal çevresine de mal edeceği projeler üretmek eğitim ilkeleri arasındadır.

Bireysel Değerlendirme: Eğitim programlanırken ve değerlendirilirken çocukların bireysel farklarının önemli olduğu ilkesinden yola çıkılır. Bunun için de Reggio Emilia yaklaşımda olduğu gibi çocuğun her etkinliği öğretmen tarafından değerlendirilir. Dolayısıyla bu değerlendirme çocuk ile öğretmen arasındaki bağı güçlendirir çünkü öğretmenin çocuğu çok daha iyi tanıyıp, ona uygun hareket etmesini sağlar (İnan, 2012). Programın uygulanması sırasında çocuğun zekâ alanları, potansiyel yetkinlikleri, huy, mizaç gibi doğuştan getirdiği farklılıklar göz önünde bulundurulur. Programın kazanımlarının değerlendirilmesinde bireysel gözlemler, aile görüşmeleri, kişisel portfolyo dosyaları kullanılır.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi'nin Uygulama

Aşamaları

Öğrenme aşamalar halinde gerçekleşmektedir. Örneğin, çocuğun kalemin nasıl tutulduğunu görmesi, kalemi tutma denemeleri yapması, düzgün tutulduğunda bundan haberdar olması ve aynı zamanda pekiştirilmesiyle gerçekleşir (Senemoğlu, 2001). Dolayısıyla çocuğun bir şeyi öğrenmesi belirli aşamalardan sonra gerçekleşmektedir. Bu yöntem de aşağıda verilen aşamalar takip edilerek uygulanmaktadır.

Tanımlama

Öğretmenin öğreteceği konuyu ve bu konu aracılığı ile öğrenciye ulaştırmak istediği inancı tespit etmesi demektir. Öğrenen ise konu tespitinde gerekli zamanda katılım sağlar.

Davranışın Tasviri

Çocuğa kazandırılması hedeflenen davranışın ifadelendirilmesidir. Bu davranışların somut ve objektif olması gerekir. Örneğin "Ellerimi yıkamam gerekir" inancı kapsamında; kişisel sorumluluk değerinin verilmesi sırasında öğrencinin uygulayacağı davranış kalıplarının maddeler halinde ifade edilmesi gerekmektedir (musluğu açmak, yemekten önce ve sonra ellerini yıkamak vb.) Bu davranışların çocukların algılayabileceği oranda ve birbirleriyle ilişkili konularda olması önerilir. Öğretim planlanırken davranışlar belirlenmekte ve buna göre amaçlar oluşturulmaktadır (Demirbaş, Yağbasan, 2005).

İhtiyaç Hissettirme

Öğretenin vereceği bilgilere dikkat çekerek ihtiyaç hissettirme bu öğrenme modelinin en önemli maddelerinden biridir. Davranışın arkasından olumlu uyarıcı verilerek yapılan koşullanmaya “edimsel koşullanma” denmektedir (Senemoğlu, 2001). Bu bağlamda öğrencinin “Bu konuyu öğrenmek benim için çok önemli” düşüncesini benimsetecek ve onu motive edecek ödül projelerinin olması, öğretilecek konunun yaşamda işlevselliğinin gösterilmesi, öğrenenin dikkatinin konu üzerine çekilmesi, öğrenciye belli yaşantılar sunarak ön öğrenmelerle çocuğun psikolojik ihtiyaçlarına da hitap edilmesi gibi yöntemler kullanılabilir.

Örnek Olma

Öğretmenin yaşamında öğreneceği konu ile ilgili yeni projeler üretme gayreti, verilen davranışların ve kazanımların yanında ek hedefleri de kendisi için belirlemesi ilkesine dayanır. Özellikle okulöncesi ve okul çağındaki çocukların gözünde saygın bir yere sahip olan anne baba ve öğretmenler, çocuklara bu istedik davranışları kazandırabilirler (Durualp, Aral, 2011). Öğrenen için özdeşim modeli sunan ailenin yanında, öğretmen ve yakın çevresi de öğrenmeye örnek olma şeklinde katılmalıdır. Çocuğun öğreneceği konularda özdeşim modelin olabilecek çocuklarla eşleştirilip akran eğitimi ile grup içi dinamik harekete geçirilmelidir. Öğretilen konu ile ilgili örnek olabilecek tarihi şahsiyetler, film kahramanları ve doğa olayları öğrenciye model olarak sunulur. Örnek olarak; hoşgörü konusunda Mevlana, sorumluluk konusunda Mimar Sinan, vatanseverlik konusunda Atatürk vb. verilebilir.

Hareketi Besleme

Çocuğun doğal öğrenme kanallarının (oyun, hikâye, masal, drama, görsel materyaller, deney ve gözlem vb.) öğretilecek konu çerçevesinde beslenmesine işaret etmektedir. Okulöncesi eğitim ortamlarının içeriğinin ve farklı boyutlarına ilişkin niteliğinin çocuğun algısının belirlenmesinde etkili olduğu ve okulöncesi kurumlarının donanımlı hale getirilmesinin önemli ve gerekli olduğu söylenebilir (Aksoy, Turla, 2010).

Eğitim materyalleri ile bireysel stillerine (görsel, işitsel, dokunsal) yöntemlerine hitap edilmektedir. Çoklu zekâ alanlarını geliştirecek yöntem ve materyaller kullanılmaktadır. Öğrenilenlerin günlük yaşam içerisinde kullanılması esastır.

Tekrarlama İle Pekiştirme Kullanma

Öğrenilenlerin kalıcı olmasında tekrarların belirgin bir etkisi vardır. Tekrarlar öğrenmenin vazgeçilmez şartlarından biridir. Öğretmen çeşitli durumlarda ipuçları vererek, öğrenciyi öğrenme işine katarak, öğrencileri pekiştirerek, dönüt ve düzeltmeler vererek ve öğrenme sonuçlarını izleyerek gerçekleştirir (Mirzeoğlu, Palas, Özcep, Alparslan, 2007). Davranışlar tekrarlanan ritüeller şeklinde günlük yaşamdaki yerini alır. Tekrarlama için pekiştiricilerin kullanılması gerekir. Biriktirilen kartlar, onay sözleri, çocukların herhangi bir arzusuna ulaşması, akranları tarafından onaylanması gibi yaşantılar, tekrarlama için işe yarayabilecek pekiştiriciler arasındadır.

Aile Eğitiminin ve Katılımının Sağlanması

Kazanılan değerler aile tarafından da tekrarlanmazsa, okulla ev arasında davranış farklılıkları oluşabilmektedir. Aile tarafından desteklenen ve özdeşim modeli sunulan öğrencilerde öğretiler daha çabuk yerleşmekte ve kalıcı olmaktadır (Gür, Yuvacı, Şafak 2012). Ailenin eğitime teşvik edilmesi, eğitim müfredatı konusunda bilgilendirilmesi, evde de uygulanan projeler ve aileyi öğrenmeye dâhil eden uygulamalar, öğrenmenin kalıcı olması için vazgeçilmez olan unsurlardır.

Sosyalleşme ve Uygulanan Sosyal Projeler

Öğrenilen bilginin sosyal projelerle desteklenmesi ve sosyal yaşama dâhil edilmesi önemlidir (Gür, Yuvacı, Şafak 2012). Uygulanabilir projelerle komşular akraba çevreleri sokak ve aile dostları öğrenmeye dâhil edilmelidir.

Kayıtlama

Öğrencilerin önceki ve sonraki hallerinin gözlemlendiği gelişim değerlendirme dosyalarının tutulması anlamına gelmektedir. Bu dosyalar yoluyla öğrenenin geçirdiği aşamalar gözlemlenmekte ve kaydedilmektedir.

Tüm özellikleri ile tanınan ve buna göre uygun eğitimlerle gelişimleri desteklenen çocukların, kendileri, aile ve profesyonel olarak da öğretmenleri tarafından eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmeleri hem eğitim kalitesine, hem aile desteği ve katılımına hem de bu dönem çocuklarını değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere dikkatleri çekmektedir (Kan, 2007).

Geri dönme

Verilen eğitimi diğerleri ile aynı oranda öğrenemeyen öğrencilere uygulanan ilave projelerle eğitimlerinin gerçekleştirilmesidir.

Yöntem

“Okul Öncesi Çocuklarına Değer Eğitimi Verirken Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri” adlı araştırma nitel çalışma yöntemlerinden fenomenografi yöntemiyle toplanmıştır. Fenomenografi; grup içerisindeki bireylerin fenomenlere verdikleri anlamları paylaşarak nasıl öğrendiklerini araştırır (TEMUR, 2007). Yaşamsal deneyimleri ortaya çıkarmak için doğal olayları yorumlayan nitel bir çalışmadır.

Araştırma verileri uygulanan yöntemin etkililiği fenomenografi yöntemine uygun olarak öğretmenlerle görüşme yoluyla toplanmıştır. Bu çalışma, Ankara ilinde Yenimahalle ilçesinde devlet okullarında çalışan 15 okulöncesi öğretmeni ile yapılmıştır. Öğretmenler kolay ulaşılabilirlik esasına göre DGM (Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi) uygulayan öğretmenler arasından seçilmiştir. Öğretmenler ve çalıştıkları okul isimleri verilmemiş olup on beşe kadar numaralandırılmıştır. Öğretmenlere verilen numaralar bulgular bölümünde analiz tablolarında ifade edilen bölümde kendilerine ait örnek cümlelere anlatılmıştır.

Öncelikle on sorudan oluşan görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmış ve beş öğretmene uygulanmıştır.

Ardından bu formlar tekrar incelenmiş ve sekiz soruluk görüşme formu on beş öğretmene uygulanmıştır. Sorular tek tek analiz edilmiş ve her soru için bir analiz tablosu oluşturulmuştur.

Bulgular

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi çocuğa uygun bir yöntem midir? Neden?

Kastedilen	İfade edilen
Uygun bir yöntemdir (1, 2, 7, 5, 10, 4, 9 11, 12, 14, 15)	Sistematiik ve uygulama aşamaları çocukların yaş gruplarına göre anlatıldığında onların kabul etmeleri kolay oluyor(11)
Gelişim (6, 13)	Çocukların her alanına hitap edip öğrenmesinde büyük bir yol gösterici oluyor(13)

Sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar analiz edildiğinde iki kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler Uygu ve gelişim şeklindedir. Burada öğretmenlerin hemen hemen hepsinin bu yöntemi uygun bulduğu görülmektedir. Öğretmenlerin cevaplarına baktığımızda bir öğretmen çocukların davranış yolu ile öğrendiğini ifade etmiştir. Bir öğretmen “küçük yaşta çocuğun kazanması gereken davranışları içerdiğini” belirtmiştir. Genel olarak ifadeler incelendiğinde öğretmenlerin yöntemi uygun bulduğu söylenebilir.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi tüm başlıklarını uyguluyor musunuz? En çok önem verdiğiniz başlıktır hangisidir. Neden?

Kastedilen	İfade edilen
Hareketi Besleme (14, 12, 5, 7, 3, 8, 9)	İhtiyaç hissettirme, model olma, yaparak yaşayarak öğrenme, hareketi besleme (7)
İhtiyaç Hissettirme (13, 11, 10, 4, 8, 9)	Evet. İhtiyaç hissettirme çünkü çocuklara konular anlatılırken ihtiyaç hissettirdiğimiz zaman çocuklar daha başarılı oluyor. (9)
Tekrarlama İle Pekiştirme Kullanma (12, 5, 7)	Hareketi Besleme ve tekrarlama benim için çok önemli. Uygulamaların esnasında bu basamakların etkili olduğunu gördüm(5)
Aile Katılımı (12, 6)	En çok önem verdiğim başlık, aile katılımı.(6)
Model Olma (7, 8, 1, 12)	Evet uyguladık. En çok benimsediğim başlık model olma (1)
Hepsi (2, 15)	Evet uyguladık. Ama duruma, ihtiyaca göre başlıklar değişmektedir. Dolayısıyla hepsini benimsiyorum.(2)

Öğretmenlerin verdiği cevaplar incelendiğinde tüm öğretmenler tüm başlıkları uyguladıklarını ifade etmişlerdir. En çok önem verdikleri başlıklara yönelik cevaplar 6 kategoride toplanmıştır. Bunlar, hareketi besleme, İhtiyaç hissettirme, Tekrarlama İle Pekiştirme Kullanma, Aile Katılımı, Model Olma, hepsi olarak oluşmuştur. Tüm kategoriler incelendiğinde, Dokuz numaralı öğretmenin “Evet. İhtiyaç hissettirme çünkü çocuklara konular anlatılırken ihtiyaç hissettirdiğimiz zaman çocuklar daha başarılı oluyor.” verdiği bu cevap dikkat çekicidir.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yönteminin diğer yöntemlerden farkı nedir?

Kastedilen	İfade edilen
Gözlemlenme(1)	Dönütlerin gözlenebilir olması(1)
Davranış (2, 4, 6)	Davranışı öne çıkarıyor. Çocukta ve ailede davranışın önemini vurgulamakta daha etkili olduğu için farklı(2)
Bütünlük (3)	Diğer yöntemlere göre daha bütünlük içinde, konular birbiriyle bağlantılı olduğundan çocuklara davranış kazandırma daha rahatlıkla yapılıyor(3)
Eğitim akışına bırakılmamış(5)	Diğer yöntemler gibi eğitim akışına bırakılmış bir yöntem değil. (5)
Yaparak yaşayarak (7)	Çocuklar her aşamayı yaparak, yaşayarak, sürecin içine girerek öğreniyorlar.(7)
Somutlaştırma (8, 12)	Bu yöntem öğrenilen her şeyi içselleştirmesini sağlıyor. Kalıcı, alışkanlık haline getirilebilir davranışları kazandırıyor. Yani somutlaştırıyor. (8)
Aktif Rol(10)	Çocuğun, velinin, öğretmenin aktif rol aldığı, üretici düşünmeyi artıran bir yöntem(10)
Düzen (9, 11)	Konuların belli düzen ve başlıklar altında olması(9)
Yaş (14, 15)	Çocuğun yaş seviyesine uygun. Bu yöntem teknikleriyle, oyun, hikâyeleri ile olumlu davranışları çocuklara sevdirebilir (15)

Sorusuna cevaplar 9 kategoride toplanmıştır. Bunlar; gözlemlenme, davranış, bütünlük, eğitim akışına bırakılmamış, yaparak yaşayarak öğrenme, somutlaştırma, aktif rol, düzen, yaş olarak belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevapları incelendiğinde her öğretmenin farklı bir cevabı olduğunu görmekteyiz. Burada en çok dikkat çeken cevap soyut olan kavramları somutlaştırdığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında öğretmenler olumlu yönde ifadeler kullanmışlardır.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemini çocuk açısından değerlendirir misiniz?

Kastedilen	İfade edilen
Mutluluk (1, 15)	Kazanımlar davranışlara yansıdığı için toplum ve öğretmenleri tarafından onaylanan çocuklar daha mutlu çocuklardır(1).
Çocuk aktif(2)	Çocuk eğitimi açısından desteklenirken her türlü yönden etkileşim içine giriyor.(2)
İlgi çekici(3)	Programdaki başlıklar çocukların ilgisini çekecek şekilde verilmiştir. Deneyler, projeler, özellikle çocukların ilgisini çektiğinden program uygulanması daha da başarılı olmuştur(3)
	Çocuğun gelişimine en uygun yöntemdir(4)
Gelişim (4)	Çocuklara bazen disiplinler ve sıkıcı gelebiliyor. Ancak uygulamada zamanla profesyonelleşmek çocukların sıkılma oranını düşürüyor (5)
Disipliner(5)	Çocuğun sürecin içinde olması öğrenmeyi kalıcı hale getiriyor(7)
	Çocuk açısından eğlenceli, yaparak, yaşayarak öğrendiği bir yöntem(10)
Kalıcı (7, 6, 8, 11,13)	
Yaparak yaşayarak (10, 12, 14)	

Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde 7 kategori ile karşılaşmaktayız. Bunlar; mutluluk, aktif çocuk, ilgi çekici, gelişim, disiplinler, kalıcı ve yaparak ve yaşayarak şeklinde olmuştur. Burada öğretmenlerin çoğunluğu verilen eğitimi çocuk açısından değerlendirirken davranışların kalıcı olduğuna dikkat çekmiştir. Ayrıca iki öğretmenin ise çocukların “mutlu” olarak ifade etmesi oldukça dikkat çekicidir.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modeli'ni öğretmen açısından değerlendirir misiniz?

Kastedilen	İfade Edilen
Öz Değerlendirme (1) Kolaylaştırma(2, 14)	Kendi davranışlarımızı da sorgulayıp gözden geçirme, ve düzeltme fırsatı veriyor(1) Öğretmen bu yöntemle yapacaklarını daha önceden hazırlama durumunda bırakıyor. Yol haritası hazır olunca durum kolaylaşıyor(2)
Zevk alma (3, 5, 6, 11)	Öğretmenin mantığını kavradıktan sonra işini çok kolaylaştıran, sınıfta etkileşimi çok artıran, öğretmene de dönüt vererek besleyen bir yöntem(5) Öğretmen daha aktif ve kalıcı eğitim verdiği için tatmin olma olasılığı yüksektir. (4)
Mesleki tatmin (4, 8) Etkin Eğitim(9, 15)	Çocuklarda olmasını istediğimiz davranışları bu yöntem sayesinde öğrenilip pekiştiriliyor(9) Öğretmenin sürekli üretici ve iyi bir gözlemci olmayı gerektiren öğretmeni sürekli aktif kılan bir yöntem(10)
Aktif Katılım(10) Eğitim kalitesi (12)	Hazırlanmış, paket eğitimini aşamalarına uygun uyguladığımızda eğitimin kalitesini artırıyoruz.(12)

Öğretmenlerin 5. Soruya verdiği cevaplar incelendiğinde 7 kategori görülmektedir. Bunlar; öz değerlendirme, kolaylaştırma, zevk alma, mesleki tatmin, Etkin eğitim, aktif katılım, eğitim kalitesi olarak belirlenmiştir. Burada en çok dikkat çeken cevap beş numaralı öğretmenin “*Öğretmenin mantığını kavradıktan sonra işini çok kolaylaştıran, sınıfta etkileşimi çok artıran, öğretmene de dönüt vererek besleyen bir yöntem*” cevabı yöntemden zevk aldığı sonucunu çıkarabiliriz.

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi'ni aile açısından değerlendirir misiniz?

Kastedilen	İfade Edilen
Farkındalık (1, 2)	Aile farkında olmadan çocuğuna nasıl destek olunur, olabilir konusunda eğitim alıyor. Farkındalıkları artıyor(2)
Olumlu Davranış(4, 15)	Bu yöntemle ailede çocuklarındaki öğrenmeleri daha net görebilmektedir. Kendileri de uygulayarak istedik davranışları daha kolay verebilmektedir(4)
Etkin katılım(3, 5, 9, 12)	Aileleri besleyen, içine çeken, zevk almalarını sağlayan bir yöntem(5) Aileler çocuklarında davranışı göreyek tatmin oluyorlar(11)
Memnuniyet(6, 8, 10, 11, 13, 14)	

Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yöntemi'ni aile açısından değerlendirir misiniz? Sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde 4 kategoriye ayrıldığını görüyoruz. Bunlar; farkındalık, olumlu davranış, etkin katılım, memnuniyet şeklinde olmuştur. 1 ve 2 numaralı öğretmenler, farkındalık sağladığını gözlemlemiştir. Verilen cevaplar incelendiğinde bu yöntemle aileler eğitimin içine girmiştir sonucunu çıkarabiliriz.

Bu yöntem aracılığı ile farklı alanlarda da eğitim verilebilir mi? Nasıl?

Kastedilen	İfade edilen
Trafik (1,)	Özellikle trafik v.b eğitimlerde bilgiden çok amaç davranış değiştirme olmalıdır.(1)
İlköğretim (3,12)	İlköğretimde aynı başlıklarla eğitim verilebilir. İlerleyen yaş gruplarında da uygulanabilir. (12)
Her alan (4, 6, 10)	Her türlü öğrenme alanlarında verilebilir. Çünkü insan doğasına uygun bir yöntem(4)
Evet(2, 5,11, 13)	Evet, verilebilir(2.5.11.13)
Kitap (14)	Kitap çalışması yapılabilir(14)
Yetişkin eğitimi (15)	Çocuklarla birlikte yetişkinlere de uygulanabilir.(15)

Bu yöntem aracılığı ile farklı alanlarda da eğitim verilebilir mi? Nasıl? Sorusuna verilen cevaplar 6 kategoride cevaplanmıştır. Bunlar; trafik, ilköğretimde, her alanda, kitap çalışmalarında, yetişkin eğitiminde, evet olabilir şeklindedir. 14 numaralı öğretmen kitap çalışmalarında yöntemin kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Burada öğretmenlerin farklı görüşleri olması dikkate çekici olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevapları incelendiğinde genel olarak ilköğretimde de kullanılabilirliği sonucu çıkmıştır.

Verdiğiniz değer eğitiminin çocuklarda etkili olduğunu nasıl anlıyorsunuz?

Kastedilen	İfade edilen
Çocuk dönütleri (1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15)	Bize karşı, ailesine karşı, hatta çevresinde tanımadığı kişilere karşı davranışlarındaki olumlu etkilerden anlıyorum (6)
Aile dönütleri (3, 5, 11, 14)	Davranış değişikliğinden ve o ay ailelerden gelen geri bildirimlerin olumlu olmasından. (3)

8. soruya verilen cevaplar 2 kategoride analiz edilmiştir. Bunlar; çocuk dönütleri ve aile dönütleri şeklindedir. Bu soruya sadece iki kategori olarak verilmiştir. Bu kategoriler incelendiğinde öğretmenlerin bilimsel olarak çocukları nasıl değerlendireceklerini bilmediklerini söyleyebiliriz.

Sonuç

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde araştırmaya katılan öğretmenler genel olarak "Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Yönteminin" uygun bir yöntem olduğunu düşünmektedirler. Yöntemin tüm aşamalarını öğretmenler uygulamakla birlikte hareketi besleme ve ihtiyaç hissettirme basamağına en çok önem verdikleri görülmüştür. Öğretmenler yöntemi değerlendirirken diğer yöntemlerden farkını davranışın ön planda tutması ve çocuğun dünyasına uygunluğunu ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlere "Verdiğiniz değer eğitiminin çocuklarda etkili olduğunu nasıl anlıyorsunuz?" sorusuna iki kategori oluşmuştur. Burada öğretmenlerin bilimsel olarak çocukları nasıl değerlendireceklerini bilmediklerini söyleyebiliriz. Araştırma sonuçlarından hareketle araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin bu yöntemi farklı alanlarda kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Uygulanan araştırmanın geri bildiriminden hareketle yöntemin çocuklarda davranış kazanımında etkili olduğu söyleyebiliriz. Bu yöntemin farklı alanlarda da uygulanabileceği araştırmanın önerisi olarak düşünülebilir.

Kaynakça

- Akbaş, O. (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim II. Kademedeki gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi.(Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi
- Aral, N., Baran, G. (2000). Drama. İstanbul: Ya Pa Yayıncılık.
- Ayan S., Dündar, H. (2009) "Eğitimde Okulöncesi Yaratıcılığın Ve Oyunun Önemi" Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 28, Sayfa 63 -74,
- Aydın, M. (2003). Gençliği değer algısı: Konya örneği. Değerler Eğitimi Dergisi, 1(3), 121-144.
- Aksoy, A. B. ve Turla, A. (2010). "Okul- Aile İşbirliği". (Gazi Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı) Ya-Pa Yayınları, İstanbul.
- Demirbaş, M. ve Yağbasan, R., (2005) Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin, Öğrencilerin Bilimsel Tutumlarının Kalıcılığına Olan Etkisinin İncelenmesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVIII (2)
- Durualp, E. ve Aral, N. (2011) "Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi" Vize Yayıncılık Isbn 978 605 45551 01 9eylül
- Gökçek, S. (2007), "5-6 Yaş Çocukları İçin Hazırlanan Karakter Eğitimi Programının Etkisinin İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul
- Gülay, H. (2009), "Okulöncesi Dönemde Akran İlişkiler" " Peer Relation Ships İn Preschool Years" Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt:12 Sayı: 22 SF. 82-93
- Gür, Ç., Yuvacı, Z. ve Şafak, M. (2012) "The toy in my dreams." European Journal of Social Sciences, 34(1):31-38
- Kan, Ü. D. (2007) "Okul Öncesi Eğitimde Değerlendirme Aracı Olarak Portfolyo" Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 1

- Kaya, M. Ö. (2002), "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi ve Katılımları İle Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne-Baba Görüşleri" Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
- Lickona, T (1991) Educating for character. How our schools can teach respect and responsibility. Bantam Books, New York.
- Saracaloğlu, A., Seda, G. Ö. ve Sibel, Y. "İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri." (2006)
- Senemoğlu, N. (2001). "Gelişim, Öğrenme Ve Öğretme." Ankara: Gazi Kitabevi.
- Mirzeoğlu, D. E, Palas, İ., Özcep, C. ve Alparslan, S. (2007) "Pekiştirici ve Dönüt İle İşlenen Serbest Cimnastik Ve Halk Oyunları Ünitelerinin Bilişsel ve Devinişsel Alanlardaki Erişim Düzeylerine Etkisi" *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2007
- İnan, Z. (2012) "Okulöncesi Eğitim Programında Değerler Eğitiminin Kapsamı" (Ünite 5) Açık öğretim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın no: 2301 Açık Öğretim Fakültesi Yayın No: 1298
- İnan, Z. (2012) *Reggio Emilia Yaklaşımı ve Proje Yaklaşımı (Okul Öncesi Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar)* 1. Basım ISBN: 9786054434954 Anı Yayıncılık
- Temur, D. Ö. (2007), " Öğretmenlerin Geometri Öğretimine İlişkin Görüşleri Ve Sınıf İçi Uygulamaların Van Hiele Seviyelerine Göre İrdelenmesi Üzerine Fenomenografik Bir Çalışma" Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Tezi.